

اثر تغذیه سطوح مختلف پروتئین بر الگوی پروتئین همولنف زنبور عسل

آپیس ملیفرا

لیلا اسکندری^{۱*}، غلامرضا قلمکاری^۲، عباسعلی قیصری^۳

چکیده

تحقیق حاضر به منظور بررسی تغییرات پروتئین همولنف در اثر تغذیه با سطوح مختلف پروتئین زنبور عسل انجام شد. این آزمایش در قالب یک طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار شامل سطوح مختلف پروتئین (۰، ۲/۵، ۵، ۷/۵ و ۱۰ درصد) و ۴ تکرار در شرایط انکوباتور انجام گرفت. جهت تفکیک پروتئین‌های استخراج شده از روش الکتروفورز ژل پلی اکریل آمید در حضور سدیم دودسیل سولفات (SDS) استفاده شد. همچنین مصرف خوراک در دوره آخر آزمایش (۹-۱۲ روزگی) در گروه شاهد نسبت به دیگر تیمارها کمتر بود ($p < 0/05$). بیان پپتیدهای ضد باکتریایی دیفنسین و آپاسین در همولنف در سن ۱۲ روزگی بین تیمارهای آزمایشی از لحاظ آماری معنی دار شد ($p < 0/0001$). و تیمار ۱۰٪ پروتئین بیشترین و گروه شاهد کمترین مقدار بیان را در پپتید دیفنسین نشان دادند (به ترتیب، ۲۲۹۳ واحد برابر ۱۴۱۲ واحد) و در مورد پپتید آپاسین، تیمار ۵٪ پروتئین بیشترین مقدار بیان و تیمار شاهد ۲/۵٪ پروتئین کمترین مقدار بیان را نشان دادند (به ترتیب برابر ۱۹۷۰ واحد در برابر ۱۲۵۷ و صفر) ($p < 0/0001$). به طور کلی نتایج نشان داد که الگوی پروتئینی همولنف زنبور با مصرف سطوح مختلف پروتئین تغییر و بهبود پیدا کرد.

واژگان کلیدی: تغذیه، پروتئین همولنف، زنبور عسل

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۲/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۷/۲۷

مقدمه

میزان پروتئین در رشد و نگهداری کلنی‌ها یک عامل محدود کننده می باشد و به طور معمول از گرده گیاهان، برای تولید نوزادان زنبور عسل استفاده می شود. پروتئین مهم‌ترین عاملی است که طول عمر زنبورهای متولد شده را تحت تاثیر قرار می‌دهد هر چه پروتئین بدن بالاتر رود به همان میزان طول عمر زنبورها افزایش می یابد. (۴ و ۱۶). کامل شدن عضلات پروازی، توسعه غدد شیری و فعالیت‌های متابولیکی زنبورهای جوان ارتباط مستقیم با

میزان پروتئین گرده و جیره غذایی دارد (۶ و ۸ و ۱۳). با استفاده از اندازه‌گیری میزان پروتئین همولنف در زنبور عسل، به مقایسه و تاثیر استفاده از منابع مختلف پروتئینی به جای گرده گل در رژیم غذایی زنبور عسل پرداخته شده است. بنابراین تعیین سطح تغییرات پروتئین در همولنف زنبور عسل یک روش سریع و مطمئن برای ارزیابی کیفیت جیره‌های غذایی تلقی می‌شود (۷). در بررسی پروتئین‌های استخراج شده از همولنف زنبور عسل، تعداد ۸ پروتئین اصلی شناسایی و عملکرد آنها در سیستم ایمنی بدن زنبور عسل بررسی شده است. با توجه به مطالعات انجام شده بر روی این پروتئین‌ها، مشخص گردیده است که بسیاری از این پروتئین‌ها نه تنها تحت شرایط مشخص در زنبور عسل، بلکه در موجودات دیگر نیز بیان می‌گردند (۱۸). از مشخص‌ترین و پراهمیت‌ترین پروتئین‌های موجود در سیستم همولنف زنبور عسل می‌توان به آپاسین، دیفنسین، هیمونپتاسین، فنول اکسیداز، کربوکسیل استراز، آپولپ، ترانسفرین، ویتلوژنین، هگزامرین و پروتئین فتی اسید بندینگ اشاره کرد. آپاسین، دیفنسین، هیمونپتاسین سه پپتید ضد باکتریایی در همولنف زنبور عسل هستند که برای مقابله با بیماری و دفع عفونت استفاده می‌شوند و بوسیله مشارکت این سه پپتید لاروهای زنبور عسل در شرایط پرورشی به واکنش‌های یکسان برای ضد عفونی کردن پاسخ می‌دهند (۱۸). پپتیدهایی که در همولنف بندپایان وجود دارند به عنوان یک عامل ضد میکروبی عمل می‌کنند که این امر موجب افزایش قدرت ایمنی در زنبور عسل خواهد شد (۹). طبق مطالعات صورت گرفته (۱۴) در مطالعه واکنش

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد، دانشکده کشاورزی، واحد خوراسگان، گروه علوم دامی، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران (Le.eskandari94@yahoo.com)

۲- دانشیار فیزیولوژی دام، دانشکده کشاورزی، واحد خوراسگان، گروه علوم دامی، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران

۳- عضو هیأت علمی، گروه علوم دامی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان، ایران

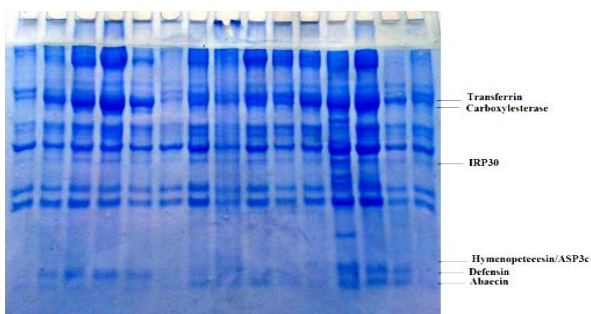
نصف کاهش یابد و به این طریق میزان نیمه عمر زنبوران محاسبه شد. در مرحله دوم مانند مرحله اول آزمایش تکرار شد و در زمان های ۴،۸،۱۲ روز نمونه های زنبورعسل از کندوچه ها خارج و به آزمایشگاه منتقل شدند و در دمای ۸۰- درجه نگهداری شد. بعد از استخراج همولف در سه بازه زمانی (۱۲، ۸، ۴ روزگی)، غلظت پروتئین های آن ها ۳ روز بعد بوسیله آزمایش بردفورد و پروتئین های استاندارد سرم آلبومین گاوی (BSA) تعیین شد (۱۴). محلول های پروتئین استاندارد در دستگاه اسپکتروفتومتر قرار داده شد و میزان جذب نور توسط دستگاه با طول موج ۵۹۵ اندازه گیری شد. برای هر نمونه یک استاندارد ثبت شد و با استفاده از غلظت پروتئین های مشخص شده خط رگرسیون ترسیم شد و منحنی استاندارد با رسم مقادیر خوانده شده توسط دستگاه در مقابل غلظت های معلوم آن ها رسم شد. سپس معنی دار بودن ضریب رگرسیون و عرض از مبدأ این خط آزمون گردید. پس از مشخص شدن معادله نهایی خط، غلظت پروتئین در نمونه های مورد بررسی تعیین شد (۱). سپس پروتئین های همولف زنبور روی ژل برده شد و جهت تفکیک پروتئین های استخراجی از روش الکتروفورز ژل پلی اکریلامید در حضور سدیم دودسیل سولفات (SDS) استفاده شد. برای SDS معمولی (یک بعدی دارای چاهک) از دو ژل بنام ژل متمرکز کننده (ژل بالا) و ژل جدا کننده (ژل پایین) جهت تفکیک پروتئین ها استفاده شد. ژل متمرکز کننده شامل آب مقطر، بیس اکریلامید، Tris-HCL ۱/۵ مولار با PH ۸/۸، SDS ۱۰٪، APS ۱۰٪ و ژل جداکننده شامل آب مقطر، بیس اکریلامید، Tris-HCL ۱ مولار با ۶/۸ PH، SDS ۱۰٪، APS ۱۰٪ و TEMED است. ژل پایین ۱۲ درصد و ژل بالا ۵ درصد است. پس از آماده سازی نمونه ها در بافر (برومو فنول بلو، گلیسرول، اوره، SDS،

های ایمنی بر روی آپیس ملیفرا، پپتید آباسین موجود در همولف زنبورعسل به طور مستقیم در ایمنی نقش داشته و سطح رونوشت این پپتید تحت تاثیر چندین ژن با فعل و انفعالات پیچیده گزارش شد. همچنین در مطالعه کوئین و همکاران مشاهده شد که تغییراتی در میزان پپتید آباسین و دیفنسین در حضور باکتری پانی باسیلوس لاروا ایجاد می شود که بیشترین میزان سطوح رونوشت، مربوط به آباسین می باشد. این پژوهش با هدف بررسی تغییرات پروتئین همولف زنبور عسل و نسبت آن با طول عمر زنبورعسل در اثر استفاده از سطوح مختلف پروتئینی بود.

مواد و روش کار

به منظور ارزیابی اثرات بررسی تغییرات پروتئین همولف زنبور عسل و ارتباط آن با طول عمر زنبور عسل، آزمایش حاضر به صورت یک طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار و ۴ تکرار در انکوباتور ویژه زنبورعسل انجام شد. شرایط انکوباتور در دمای ۳۳ درجه سانتی گراد و رطوبت ۶۰-۵۰ درصد با تهویه مناسب تنظیم شد. برای انجام آزمایش یک ماه قبل از اجرای طرح، مقدمات استفاده از اتاق انکوباتور شامل آماده کردن قفسه های پرورش زنبور، قرار دادن شان تغذیه و شان استراحت، ظروف آب، ضد عفونی قفسه ها و انکوباتور انجام شد. در هر مرحله زنبوران متولد شده از ملکه های خواهری یک روزه به تعداد ۱۰۰ عدد به داخل هر قفسه ریخته شد و به صورت تصادفی داخل انکوباتور قرار داده شد. سپس ۵ نوع جیره غذایی با سطوح پروتئین مختلف (۰، ۲/۵، ۵، ۷/۵ و ۱۰ درصد) در اختیار زنبوران در کل دوره آزمایش و بصورت روزانه در اختیار زنبوران قرار داده شد. در مرحله اول میزان مصرف خوراک روزانه هر کندوچه ثبت شد. همچنین روزانه تلفات زنبوران هر کندوچه خارج و ثبت شد تا میزان زنبوران داخل هر قفس به

تحت شرایط مشخص در زنبور عسل، بلکه در موجودات دیگر نیز بیان می‌گردند (۱۸) که این خود واجد اهمیت است. از مشخص‌ترین پروتئین‌های موجود در سیستم همولنف زنبور عسل که در تحقیق حاضر مورد شناسایی قرار گرفتند آباسین، دیفنسین، هیمنوپتاسین، IRP30، کربوکسیل استراز، ترانسفرین بودند.

نگاره ۱- مکان و موقعیت پروتئین‌های شناسایی شده در همولنف زنبور عسل تغذیه شده با تیمارهای مختلف.

اثر تغذیه سطوح مختلف پروتئین بر الگوی پروتئین همولنف

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول (۱)، بیشترین بیان پپتید ترانسفرین مربوط به سطوح ۲/۵ و ۵ درصد تیماری در روز چهارم نشان داده شد. ($P < 0.001$) و تیمار شاهد نسبت به سایر سطوح کمترین میزان بیان را داشت. پپتید کربوکسیل استراز، هیمنوپتاسین و دیفنسین هیچ بیانی در روز چهارم استخراج در هیچ سطح تیماری مشاهده نشد. روند افزایشی در سطوح ۷/۵ تا ۱۰ درصد پروتئین پپتید IRP30 مشاهده گردید که بیانگر افزایش بیان این پپتید با افزایش سطوح پروتئینی بود. لازم به ذکر است که میزان بیان این پپتید در سطوح تیماری ۲/۵ و ۵ درصد پروتئین نسبت به شاهد کمتر بود. در آنالیز بیانی پپتید آباسین در روز چهارم، سطح ۲/۵ درصد پروتئین بیان کمتری را

Tris-HCL ۱/۵ مولار با PH۸ و بتامرکاپتواتانول) مقدار ۱۵ میکرولیتر از هر نمونه با غلظت یکسان روی ژل بارگذاری شد. به منظور تعیین وزن ملکولی پروتئین‌ها، یک نشانگر دارای پروتئین‌هایی با وزن ملکولی مشخص (پروتئین‌های اوترانسفرین، آلبومین گاوی، اوآلبومین، اکتینیدین، بتامرکاپتو- اتانول، لاکتو گلوبولین و لیزوزیم) در اولین چاهک بارگیری شد. الکتروفورز با ولتاژ ۵۰ ولت در ژل متمرکز کننده به مدت نیم ساعت و با ولتاژ ۱۵۰ ولت در ژل جداکننده به مدت یک و نیم ساعت انجام شد (۲). پس از رسیدن سطح رنگ به انتهای ژل، جریان برق قطع شده و ژل از دستگاه خارج شد. برای ظاهر سازی باندهای پروتئین، رنگ آمیزی ژل توسط کوماسی بریلیانت بلو R-۲۵۰ (آب مقطر، متانول، استیک اسید گلاسیال و کوماسی بریلیانت بلو R-۲۵۰) انجام گرفته و ژل به مدت یک ساعت درون این محلول روی دستگاه همزن مغناطیسی قرار می‌گیرد. به منظور وضوح باندهای پروتئین، رنگ‌زدایی در محلول رنگ‌بر (آب مقطر، متانول و استیک اسید گلاسیال) به مدت ۲-۳ ساعت قرار گرفت تا زمینه ژل کاملاً شفاف شد. سپس ژل اسکن شده و مورد مطالعه قرار گرفت (۵). برای آنالیز داده‌ها از نرم افزار SAS رویه GLM استفاده گردید و مقایسه بین میانگین‌ها با آزمون دانکن در سطح $P \leq 0.05$ مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج

پپتیدهای شناسایی شده در همولنف زنبورهای عسل

در بررسی پروتئین‌های استخراج شده از همولنف زنبور عسل (شکل ۴-۲)، تعداد شش پروتئین اصلی شناسایی و عملکرد آن‌ها در سیستم ایمنی بدن زنبور عسل بررسی شد. با توجه به مطالعات انجام شده بر روی این پروتئین‌ها، مشخص گردیده است که بسیاری از این پروتئین‌ها نه تنها

نسبت به شاهد نشان داد ولی اختلاف معنی داری بین دیگر سطوح پروتئین با شاهد وجود نداشت.

جدول ۱- مقایسه میانگین اثرات تغذیه ای سطوح مختلف پروتئین روی پپتیدهای همولتف در سن ۴ روزگی زنبوران عسل

صفت	سطوح پروتئینی جیره (%)		
	پپتید ترانسفرین	پپتید IRP30	پپتید آباسین
جیره ۲/۵ % پروتئین	۱۵۰۵ ^b	۴۲۶ ^E	۱۰۴ ^E
جیره ۵ % پروتئین	۱۵۸۸ ^a	۵۳۶ ^d	۹۶۱ ^c
جیره ۷/۵ % پروتئین	۱۱۹۶ ^c	۷۳۷ ^b	۷۱۵ ^d
جیره ۱۰ % پروتئین	۱۱۳۸ ^d	۹۷۵ ^a	۱۰۶۷ ^a
جیره بدون پروتئین (شاهد)	۸۰۰ ^E	۵۶۶ ^c	۹۹۱ ^b
خطای معیار	۷۵/۳۲	۳۸/۹۸	۰
سطح احتمال	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱

• در هر ستون میانگین‌هایی با حروف غیر مشترک با یکدیگر اختلاف معنی داری دارند ($p < 0/05$).

نتایج حاصل از جدول (۲)، در روز هشتم تولد بیان‌های متفاوتی را بین سطوح تیماری در پپتیدهای مورد بررسی نشان داد. به طوریکه بیان پپتید ترانسفرین در سطح ۱۰٪ پروتئین بیان معنی داری را با شاهد مشاهده نشد. ($p > 0/05$). در ارتباط با پپتید کربوکسیل استراز تنها در سطح تیماری ۷/۵ درصد بیان بسیار معنی داری مشاهده شد. در شاهد و دیگر سطوح پروتئینی بیانی مشاهده نشد. بیشترین بیان در پپتید IRP30 مربوط به سطح تیماری ۲/۵ درصد و کمترین آن مربوط به شاهد بدست آمد. پپتید هیمونوپتاسین در روز

هشتم استخراج تنها در سطح ۷/۵ درصد پروتئین بیان بسیار بالایی را نشان داد. ولی در شاهد و دیگر سطوح پروتئینی بیانی مشاهده نشد. با توجه به بررسی‌های انجام شده در ارتباط با پپتید دیفنسین، بیان این پپتید در سطوح ۷/۵ و ۱۰ بسیار بالاتر از شاهد بدست آمد. که این ارتباط در مورد پپتید آباسین نیز مشاهده گردید. قابل ذکر است که در سطوح ۲/۵ و ۵ درصد تیماری بیان کمتری در پپتید آباسین نسبت به شاهد مشاهده گردید.

جدول ۲- مقایسه میانگین اثرات تغذیه ای سطوح مختلف پروتئین روی

صفت	پپتیدهای همولتف در سن ۸ روزگی زنبوران عسل			
	پپتید ترانسفرین	پپتید IRP30	پپتید دیفنسین	پپتید آباسین
جیره ۲/۵ % پروتئین	۸۶۶ ^c	۱۰۳۷ ^a	۰ ^d	۲۳۹ ^E
جیره ۵ % پروتئین	۸۳۰ ^d	۵۹۹ ^d	۰ ^d	۳۴۸ ^d
جیره ۷/۵ % پروتئین	۷۹۶ ^E	۸۴۹ ^c	۸۲۸ ^b	۱۰۶۷ ^b
جیره ۱۰ % پروتئین	۱۰۷۵ ^a	۹۱۶ ^b	۱۱۰۲ ^a	۱۱۰۷ ^a
جیره بدون پروتئین (شاهد)	۹۱۱ ^b	۴۸۰ ^E	۲۵۹ ^c	۵۰۶ ^c
خطای معیار	۲۶/۰۹	۴۲/۰۱	۶۹/۴۵	۱۱۷/۵۹
سطح احتمال	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱

• در هر ستون میانگین‌هایی با حروف غیر مشترک با یکدیگر اختلاف معنی داری دارند ($p < 0/05$).

جدول ۳- مقایسه میانگین اثرات تغذیه ای سطوح مختلف پروتئین روی پپتیدهای همولتف در سن ۱۲ روزگی زنبوران عسل

پپتید	پپتید	پپتید	پپتید	سطوح پروتئینی جیره (%)
۰.E	۲۱۸۲ ^b	۱۳۲۵ ^b	۱۲۳۹ ^d	جیره ۲/۵ % پروتئین
۱۹۷۰ ^a	۱۸۱۸ ^c	۹۱۷ ^d	۱۶۶۷ ^b	جیره ۵ % پروتئین
۱۵۶۸ ^c	۱۷۲۳ ^d	۱۲۵۵ ^c	۱۸۱۹ ^a	جیره ۷/۵ % پروتئین
۱۷۱۹ ^b	۲۲۹۳ ^a	۲۱۵۲ ^a	۱۲۰۶ ^E	جیره ۱۰ % پروتئین
۱۲۵۷ ^d	۱۴۱۲ ^E	۱۳۶۳ ^c	۱۴۶۱ ^c	جیره بدون پروتئین (شاهد)
۸۵/۳۱	۲۰۳/۷۶	۱۰۹/۷۴	۶۳/۶۴	خطای معیار
۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	سطح احتمال

• در هر ستون میانگین‌هایی با حروف غیر مشترک با یکدیگر اختلاف معنی داری دارند ($p < 0.05$).

میزان تلفات

مقایسه میانگین سطوح مختلف جیره ی پروتئینی و شاهد بر تلفات زنبور عسل در سنین ۴-۰، ۸-۵ و ۱۲-۹ روزگی در جدول (۵) آورده شده است. بر اساس اطلاعات به دست آمده مقایسه تیمارهای آزمایشی و شاهد در سن ۸-۵ روزگی تفاوت معنی داری روی تلفات زنبور عسل نشان داد ($p < 0.05$). بیشترین تلفات مربوط به تیمار شاهد (۱۰/۵۰۰ درصد) بود. کمترین تلفات مربوط جیره غذایی سطح ۷/۵ (۱/۲۵۰ درصد) بود. در سن ۴-۰

بر اساس نتایج بدست آمده از جدول (۳) در روز دوازدهم تولد پپتید ترانسفرین در سطوح ۵ و ۷/۵ درصد پروتئین بیشترین بیان را نسبت به شاهد و در سطوح ۲/۵ و ۱۰ درصد پروتئین کمترین بیان را نسبت به شاهد دادند. در بیان پپتیدهای کربوکسیل استراز و هیمنوپتاسین تنها سطح ۱۰ درصد پروتئین تفاوت معنی داری نشان داد و در مقابل شاهد و دیگر سطوح پروتئین در این پپتید اختلاف معنی داری مشاهده نشد. بررسی های انجام شده در ارتباط با پپتید IRP30 نشان داد که تنها افزایش بیان در سطح ۱۰ درصد تیماری اتفاق افتاده است. و سایر سطوح تیماری تفاوت معنی داری را با شاهد وجود نداشت. آنالیزهای انجام شده در ارتباط با پپتید دیفنسن نشان داد که افزایش ۱۰ درصدی سطح تیماری افزایش اختلاف معنی داری در بیان این پپتید نشان می دهد. این روند در ارتباط با پپتید آباسین نیز قابل انطباق می باشد با این تفاوت که در پپتید آباسین اختلاف معنی داری در سطح تیماری ۲/۵ درصد مشاهده نشد. قابل ذکر است که در این دو پپتید میزان بیان شاهد نسبت سایر سطوح تیماری کمتر برآورد گردید.

میزان مصرف خوراک

مقایسه میانگین سطوح مختلف جیره ی پروتئینی و شاهد در میزان مصرف خوراک زنبور عسل در ۴-۰، ۸-۵ و ۱۲-۹ روزگی در جدول (۵) آورده شده است. بر اساس نتایج به دست آمده از آنالیز آماری: مقایسه میانگین تیمارهای آزمایشی نشان داد که در مجموع غذای مصرف شده در دوره ۱۲-۹ روزگی بطور معنی داری تحت تاثیر جیره های آزمایشی قرار گرفت ($p < 0.05$). بیشترین مصرف غذا مربوط به سطح ۵ درصد پروتئین (۰/۸۹۰۰ گرم) و کمترین میانگین مصرف خوراک مربوط به تیمار شاهد و برابر ۰/۱۰۷۵ گرم بود.

جدول ۴: ترکیبات غذایی جیره های مورد استفاده

جیره	پودر قند	عسل	نشاسته	گرده	کنجاله سویا	گلوتن گندم	شیر خشک	مخمر نانوائی	پودر زرده تخم مرغ
۱	۷۸	۴۲	۵۵	۲۵	۰	۰	۰	۰	۰
۲	۷۸	۴۲	۴۴/۴	۲۵	۲/۲	۲/۲	۲	۲	۲
۳	۷۸	۴۲	۳۳/۸	۲۵	۴/۴	۴/۲	۴/۲	۴/۲	۴/۲
۴	۷۸	۴۲	۲۳/۲	۲۵	۶/۴	۶/۴	۶/۴	۶/۴	۶/۴
۵	۷۸	۴۲	۱۵/۸	۰	۲۰	۱۱	۱۱	۱۱/۲	۱۱

• جیره های غذایی ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ به ترتیب دارای سطوح ۰، ۷/۲، ۵، ۵/۵، ۱۰، صفر درصد پروتئین می باشند

جدول ۵ - مقایسه میانگین سطوح مختلف پروتئین جیره روی مصرف خوراک و تعداد تلفات زنبوران عسل

مصرف خوراک ۱۲- ۹ روزگی (گرم)	مصرف خوراک ۸-۵ روزگی (گرم)	مصرف خوراک ۴-۰ روزگی (گرم)	تعداد تلفات ۹-۱۲ روزگی (%)	تعداد تلفات ۵-۸ روزگی (%)	تعداد تلفات ۴-۰ روزگی (%)	صفت
						سطوح پروتئینی جیره (%)
۰/۷۱	۱/۵۴	۲/۳۲	۱۱/۷۵	۵	۰/۵۰	جیره ۲/۵٪ پروتئین
۰/۸۹	۱/۸۱	۲/۰۱	۱۰/۲۵	۴	۲/۷۵	جیره ۵٪ پروتئین
۰/۵۵	۱/۰۸	۲/۰۷	۹	۱/۲۵	۱	جیره ۷/۵٪ پروتئین
۰/۲۵	۱/۲۷	۱/۶۶	۹/۲۵	۳/۷۵	۰/۷۵	جیره ۱۰٪ پروتئین
۰/۱۰	۱/۳۷	۱/۷۰	۷/۵۰	۱۰/۵۰	۳/۵۰	جیره بدون پروتئین (شاهد)
۰/۰۹۰	۰/۱۰۸	۰/۱۲۹	۰/۱۰۱	۱/۲۷۲	۰/۴۱۷	خطای معیار
۰/۰۲۷۹	۰/۲۶۹۵	۰/۵۰۴۷	۰/۸۳۷۶	۰/۲۱۶۲	۰/۰۵۹۹	سطح احتمال

• در هر ستون میانگین هایی با حروف غیر مشترک با یکدیگر اختلاف معنی داری دارند ($p < 0.05$).

پپتیدهایی که در همولنف بندپایان وجود دارند به عنوان یک عامل ضد میکروبی عمل می کنند که این امر موجب افزایش قدرت ایمنی در زنبور عسل خواهد شد (۱۰). نتایج جدول (۲) مربوط به مقایسه میانگین اثرات تغذیه ای سطوح مختلف پروتئین روی پپتیدهای همولنف در سن ۹ روزگی زنبوران عسل نشان داد که تفاوت معنی داری در بیان پپتید ترانسفرین وجود دارد. دو پروتئین آباسین و دیفنسین، از

روزگی مقایسه اثر جیره ی سطوح مختلف پروتئینی با شاهد نشان داد که بیشترین تلفات مربوط به تیمار شاهد (۳/۵۰۰ درصد) و کمترین تلفات مربوط به تیمار ۲/۵ درصد پروتئینی بود ($p < 0.05$). البته نسبت به شاهد تفاوت معنی داری را نشان ندادند.

بحث

ریکوگنیشن ۲-S، کربوکسیل استراز و آپیس اسپیسیفیک هستند در زنبورهای بالغ به هیچ کارکردی اختصاص داده نشده‌اند (۱۸). که بیشترین میزان بیان پپتید IRp30 را در سطح ۲/۵ درصد پروتئینی داشته است. مطالعات معدودی در مورد ارتباط میان تغذیه پروتئین و ایمنی حشرات انجام گرفته است. مقدار پروتئین و تنوع رژیم غذایی در زنبور عسل آپیس ملیفرا می‌تواند شکل سیستم ایمنی پایه توسط اندازه‌گیری فراسنجه‌های ایمنی فردی را تغییر دهد و فعالیت گلوکز اکسیداز، زنبور عسل را قادر به استریلیزه کردن کلتی و غذای نوزاد کرده و به عنوان یک فراسنجه ایمنی اجتماعی عمل می‌کند. افزایش مقدار پروتئین‌های رژیم غذایی باعث افزایش سیستم ایمنی پایه نمی‌شود اما سیستم ایمنی پایه فردی و اجتماعی سبب تعدیل پروتئین‌های غذا می‌گردد. هرچند که تنوع رژیم غذایی باعث افزایش سطوح سیستم ایمنی پایه می‌شود. فعالیت گلوکز اکسیداز در القای تغذیه‌ای پلی‌فلورابه طور خاص در مقایسه با القای تغذیه منوفلورا غنی‌تر است. این نتایج نشان‌دهنده ارتباط میان تغذیه پروتئین و ایمنی در زنبور عسل است که در بررسی تأثیرات رژیم غذایی بر روی سیستم ایمنی زنبور عسل بدست آمد. در این مطالعه، از بین پپتیدهای موجود در همولنف و دخیل در سیستم ایمنی زنبور عسل، میزان تغییرات بیان شش پپتید (آباسین، دیفنسین، هیمونپتاسین، IRp30، کربوکسیل استراز، ترانسفرین) مورد بررسی قرار گرفت و پس از آنالیز حجم بیان پپتیدهای آباسین، دیفنسین، هیمونپتاسین، IRp30، کربوکسیل استراز و ترانسفرین، نمودار مقایسه‌ای بین سنین مختلف برای میزان بیان پپتیدهای فوق، رسم و نتایج بدست آمده مقایسه شدند. که بیشترین میزان بیان پپتید دیفنسین در سطوح ۱۰ درصد پروتئین داشت. و میزان بیان پپتید آباسین بیشترین میزان بیان رادر سطح ۵ درصد داشته است. که با افزایش سن زنبور افزایش معنی داری را نشان دادند. با بررسی این تحقیق حاضر به دست آمده الگوی

جمله پروتئین‌های بسیار حائز اهمیت در سیستم ایمنی و طول عمر زنبور عسل هستند که دارای اثرات ضد باکتریایی بالایی می‌باشند. این دو پروتئین از نظر اندازه دارای طول بسیار کوچک‌تر (۵-۴ کیلوالتون) نسبت به سایر پروتئین‌های موجود در همولنف بوده و مقدار بیان این دو پروتئین در اندازه بسیار کمتر نسبت به سایر پروتئین‌ها می‌باشد ولی اثرات بسیار مهمی در سیستم ایمنی ایفا می‌کنند. پپتید هیمونپتاسین نیز با اندازه‌ای کوچک‌تر و در ارتفاعی پایین‌تر از پپتید فتی اسید بندینگ قرار می‌گیرد این در حالی است که عملکرد این دو پپتید تقریباً مشابه بوده و به عنوان عوامل ضد میکروبی فعالیت می‌کنند. واکنش‌های ایمنی بر روی آپیس ملیفرا، پپتید آباسین موجود در همولنف زنبور عسل به طور مستقیم در ایمنی نقش داشته و سطح رونوشت این پپتید تحت تأثیر چندین ژن با فعل و انفعالات پیچیده گزارش شد. همچنین در مطالعه کوئین و همکاران مشاهده شد که تغییراتی در میزان پپتید آباسین و دیفنسین در حضور باکتری پانی باسیلوس لاروا ایجاد می‌شود که بیشترین میزان سطوح رونوشت، مربوط به آباسین می‌باشد. بنابراین در این تحقیق بیشترین میزان بیان پپتید ترانسفرین در سطوح ۲/۵ و ۵ نشان داده است. نتایج جدول (۲) مربوط به مقایسه میانگین اثرات تغذیه‌ای سطوح مختلف پروتئین روی پپتیدهای همولنف در سن ۸ روزگی زنبوران عسل نشان داد که تفاوت معنی داری در بیان پپتید IRp30 وجود دارد. زنبورهای کارگر بالغ جوان بوسیله طیف گسترده‌ای از واکنش‌های ایمنی، عکس‌العمل‌هایی نشان می‌دهند که شامل فعال‌سازی پروفنول اکسیداز و ایمنی هومورال می‌باشد. همچنین در زنبورهای عسلی که درگیر پاسخ‌های ایمنی هستند مشاهده شده که حداقل هفت پروتئین به طور پیوسته در همولنف آن‌ها وجود دارد. سه مورد از این پروتئین‌ها مشخصاً سبب بیان هیمونپتاسین در لاروها می‌شوند و چهار مورد دیگر که شامل پروتئین‌های فنول اکسیداز، پپتیدگلیکان

شامل کربوهیدراتها، پروتئین ها، چربی ها، مواد معدنی و آب هستند (۱۱).

بیشترین تلفات مربوط به سطوح صفر (شاهد) درصد بود. و کمترین تلفات مربوط جیره غذایی سطح ۷/۵ درصد پروتئینی بود. طبق جدول (۵) نتایج نشان داد کاهش تلفات زنبور عسل با مصرف سطوح مختلف پروتئین باعث افزایش طول عمر، تغییر و بهبود پیدا کرد.

فهرست منابع

1. Sayedi N, Jalali GH, Moghadam M, Tabari M, Mohamadi A. Application of seed storage proteins ersity three populations of wild Plant Biology. 1389;2 (6):1-14.
2. Seyavoshi Y, Bahreyni Behzadi M, Behjanian Esfahani M. Investing changes in bee mammary gland proteins sodium acrylamide gel sulfide gel electrophoresis at dif ferent ages. Journal of Animal Research . 1396;30(4) : 1-18.
3. Rahimi SH. Effect protein Material services published on the amount of feed carcass protein, infant rearing and the growth of the European bee colony population. (Apis mellefar), Iranian jornal of Animal Sciene. 1384; 46(3): 345-355.
4. Abasiyan AR. The effect of different protein sources on the amount of dry matter,protein,carcass fat and bee length. Articles Summary of the Bee Research Seminar; 1376.
5. Mirzaei nodoshan H, Shariat A & Asadi karam F. Electrophoresis Of hawthorn species. Genetic research and improvement of rangeland and forest plants in Iran. Forset and Rangeland Research Intitute Publications. 1380; 7: 99-117.

پروتئینی همولنف و همچنین طول عمر با مصرف سطوح مختلف پروتئینی باعث تغییر و بهبود می شود. در ساختار مواد تشکیل دهنده بره موم موادی از قبیل رزین، واکس، عسل، وانیلین و ترکیبات معطری حضور دارند که می توانند باعث خوش خوراکی شدن جیره غذایی و تحریک اشتها شوند (۵) گزارش کردند از عوامل افزایش دهنده مصرف غذا حضور مواد فلاونوئیدی در بره موم می باشد. همچنین افزایش مصرف غذا به دلیل بهبود در سلامتی و نیز به خاطر آنتی اکسیدانی و ضد التهابی بره موم است که در نهایت موجب افزایش تمایل به مصرف خوراک گردد (۱۵). طبق نتایج به دست آمده جدول (۵) مربوط به مقایسه میانگین سطوح مختلف جیره ی پروتئینی روی مصرف خوراک زنبوران عسل نشان داد که در مجموع غذای مصرف شده در ۱۲-۰ روزگی اثر معنی داری روی مصرف خوراک زنبور عسل نشان داد. در نتیجه بیشترین میزان مصرف خوراک مربوط به سطح ۵ درصد پروتئین می باشد. نتایج حاصل نشان می دهد که هرچه میزان پروتئین موجود در خوراک بیشتر باشد در نهایت موجب افزایش تمایل به مصرف خوراک گردد. بر اساس اطلاعات صورت گرفته (۱۲) طول عمر یک زنبور عسل کارگر معمولاً ۴۰-۳۰ روز است. کارگران پرستار (جوان) کمتر از ۲۰ روز عمر در حالیکه زنبور عسل بالغ بیست روز عمر دارند. سطوح آزمایشی یا درصد پروتئینی سبب کاهش طول عمر زنبوران نگهداری شده در کندوچه شده است.

گرده گل به عنوان یک منبع غنی از پروتئین دارای خاصیت محرک طبیعی و جاذب که به صورت مکمل گرده با همراه جانیشینی گرده به عنوان تغذیه تکمیلی زنبوران عسل استفاده می گردد و تخم گذاری ملکه و پرورش نوزادان را افزایش می دهد. ترکیبات مغذی دانه گرده باعث افزایش طول عمر می شود. دانه های گرده یک غذای پر ارزشی تشکیل داده که

6. Alqarni AS. Influence of some protein diet on the longevity and some physiological conditions of Honeybees *Apis mellifera* L. workers . International Journal of Biological Sciences . 2006; 6(10): 734-737.
7. Basualdo M, Barraga S, Vanagas L, Garci, C, Solana H . Conversion of High and Low Pollen Protein Diets Into Protein in Worker Honey Bees (Hymenoptera: Apidae) . Journal of Economic Entomology. 2013 ; 106(4):1553-8.
8. Hoover SE, Higo HA, Winston ML. Worker honeybee ovary development: seasonal variation and the influence of larval and adult nutrition, Journal of Comparative Physiology B . 2006;176: 55-63.
9. Kirill A, PluzhnikovSergey A, KozlovAlexander A, VassilevskiOlga, V.,VorontsovaAlexei, V, FeofanovEugene V. Linear antimicrobial peptides from *Ectatomma quadridens* ant venom.journal Biochimie. 2014;107:211-215.
10. Muneer S, Jeong BR. A proteomic approach identifies novel proteins and metabolites for lesion mimic formation and disease resistance enhancement in rice. journal.pone. 2011; 10(7): 1- 18.
11. Nicolson s, Neves DS, Human H, Christian WW. Digestibility and nutritional value of fresh and stored pollen for honey bees(*Apis mellifera scutellata*). Journal of Insect Physiologyjournal. 2018;107:302-308.
12. Ohashi k, Natori S, Kubo T. Expression of amylase and glucose oxidase in the hypopharyngeal gland with an age-dependent role change of the worker honeybee (*Apis mellifera* L.) .European Journal of Biochemistry. 2001; 127-131.
13. Pernal SF, Currie RW. Pollen Quality of fresh and 1-year-old single pollen diets for worker honey bees(*Apis mellifera* L).Apidologie . 2000;31: 387-409.
14. Queenie WT. The innate immune and systemic response in honey bees to a bacterial pathogen, *Paenibacillus larvae*. BMC Genomics. 2009; 10: 340-378.
15. Standifer LN, Macdonald RH, Levin D. Influence of different pollen diets on the development of hypopharyngeal glands and size of acid gland sacs in caged honey bees (*Apis mellifera*). Apidologie. 2017;48 (11):425–436.
16. Somerville D. Honeybee nutrition and supplementary feeding .NSW.Agriculture (agonte) Goulburn.2000.
17. Vidauab C, Panekab J, Texier C. Differential proteomic analysis of midguts from *Nosema ceranae*-infected honeybees reveals manipulation of key host functions. Journal of Invertebrate Pathology. 2014; 12(1):89-96.
18. Zeng Y, Ping X, Cao G. Hemolymph protein profiles of subterranean termite *Reticulitermes flavipes* challenged with methicillin resistant *Staphylococcus aureus* or *Pseudomonas aeruginosa*. Scientificreports. 2018; 8:1-18.

